

DZIEDNIECISKĀS PEDAGOĢIJAS KURSS

PIRMĀ LEKCIJA

Dornaha, 1924. gada 25. jūnijs

1. Mani mīļie draugi, mums ir noteikts skaits bērnu ar nepilnīgu attīstību, kuri mums jāaudzina un, ciktāl iespējams, jādziedina. Daži no šiem bērniem ir šeit, Klīniski-terapeitiskajā institūtā, un daži Lauenšteinā. To, kas mums šeit būs jāpārrunā, mēs sakārtosim tā, lai to pēc iespējas uzreiz varētu pielietot praksē. Pateicoties tam, ka Dr.Vegmanes kundze demonstrēs mums bērnus, kuri atrodas šeit (mēs taču varam to atļauties savā lokā), mēs varēsim dažus gadījumus aplūkot tieši, *ad oculos*.

2. Bet vispirms es gribētu šodien runāt par šādu bērnu būtību. Dabiski, ka ikvienam, kurš grib audzināt nepilnīgi attīstītos bērnus, jābūt pamatīgām zināšanām par veselo bērnu audzināšanas praksi. Katram, kurš grib audzināt atpalikušos bērnus, būtu jāapgūst šādas zināšanas, jo ir jābūt pilnīgā skaidrībā par to, ka īstenībā viss, kas var parādīties nepilnīgi attīstītajiem, slimīgajiem bērniem, intīmākā formā ir vērojams arī tā sauktajā normālajā dvēseles dzīvē; mums tikai jāprot atbilstoši novērot normālo dvēseles dzīvi. Gribētos teikt, ka vispirms katram cilvēkam kaut kādā dvēseles dzīves kaktā "tup" kāda tā sauktā anormalitāte. Kaut kas tāds, kā, teiksim, neliela domu bēguļošana vai nespēja runājot ieturēt starp vārdiem pareizas atstarpes, un tad cilvēkam runājot vārdi vai nu pārklāj cits citu, vai arī klausītājs var aiziet pastaigāties starp diviem vārdiem, kurus viņš izdabū no sevis laukā. Ir arī citi līdzīgi traucējumi, kuri var parādīties gribas vai jūtu dzīvē, kuri, lai arī mazāk uzkrītoši, tomēr ir manāmi lielākai cilvēku daļai. Vēlāk mums vēl būs jārunā par šādiem traucējumiem, jo tam, kurš grib audziņoši vai dziedinoši nodarboties ar lieliem traucējumiem, tie jāņem vērā kā simptomi. Ir jāspēj šādas lietas studēt kā simptomus, tāpat kā ārsts slimības gadījumā runā par simptomiem, pēc kuriem viņš slimību atpazīst. Ārsts runā arī par simptomu kompleksiem, pēc kuriem var slimību pārrēdzēt, bet viņš nekad nesajauks to, kas ietilpst simptomu kompleksā, ar substanciālo slimības saturu.

3. Tā arī nepilnīgi attīstītajam bērnam to, kas ir vērojams viņa dvēseles dzīvē, nevajadzētu uzskatīt par ko citu, kā par simptomiem. Īstenībā tā sauktā psihogrāfija nav nekas cits kā simptomatoloģija. Un ja šodien psihiatrija nedara neko citu kā apraksta anormālas dvēseliskas parādības domāšanā, jūtās un gribā, tad tas nenozīmē neko citu, kā zināmu progresu simptomu kompleksu precīzajā aprakstīšanā, bet tādēļ, ka tā netiek tālāk par šādu psihogrāfu, tā arī ir absolūti nespējīga iedziļināties slimības substancē. Ir jātiek pie slimības substances. Un te jums būs noderīgs kāds priekšstats, kuru es jūs lūdzu paturēt prātā.

4. Pieņemsim, ka šeit mums ir cilvēka fiziskā miesa (attēla vidū)¹, kā mēs to redzam mazam bērnam. No šīs fiziskās miesas noteiktā mērā izceļas dvēseles dzīve. Šī dvēseles dzīve, ko mēs varam uztvert kā bērna dvēseles izpausmi, var būt normāla vai anormāla. Principā mēs vispār neesam tiesīgi pateikt par bērna, vai arī par pieauguša cilvēka dvēseles dzīves normalitāti vai anormalitāti kaut ko vairāk, nekā salīdzinot to ar vidēji “normālo”. Tam nav neviena cita kritērija, kā tas, kas parasti ir pieņemts mietpilsoņu sabiedrībā. Un ja šāda sabiedrība kaut ko uzskata par prātīgu vai gudru, tad viss, kas pēc šī mietpilsoņiskā uzskata nav “normāla” dvēseles dzīve, ir “anormāls”.

Citu kritēriju vispirms nav. Tādēļ spriedumi ir tik juceklīgi; cilvēki, konstatējuši kādu anormalitāti, dara visu iespējamo domādami tādejādi palīdzēt, taču tā vietā padzen no šīs dvēseles kādu ģenialitātes gabalu (*ein Stück Genialität*). Ar šādiem spriedumiem vispār nevar neko daudz iesākt, un pirmais, kam būtu jānotiek, ir tas, ka ārstam un audzinātājam šāds spriedums jānoraida, ka viņš iet tālāk par teicienu: šis vai tas ir prātīgs pēc sabiedrībā izplatītiem domāšanas ieradumiem. Tieši šajā jomā ir ārkārtīgi svarīgi atturēties no jebkādas kritikas, bet gan aplūkot lietas kā tādas. Jo ko tad mēs cilvēkā īsti redzam?

5. Tagad neskatīsimies uz šo dvēseles dzīvi, kas taču tik un tā tikai pamazām sāk izpausties, turklāt dažreiz šīs izpausmes ir jau visai apšaubāmas audzināšanas sekas; tātad vispār neņemsim šo dvēseles dzīvi vērā. Tad mēs uztversim aiz ķermeniskuma citu garīgi-dvēselisku elementu, kas nolaižas lejā no garīgajām pasaulēm laikā starp ieņemšanu un dzimšanu. Tā ir cita dvēseles dzīve, kas nolaižas no garīgi-dvēseliskajām pasaulēm un zemišķai apziņai ārēji nav redzama. Es uzzīmēju to shematiski aiz mugurē (attēlā dzeltens). Visa šī dvēseles dzīve, kas nolaižas lejā, pārņem ķermeni, kas ir uzbūvēts atbilstoši iedzimtībai caur senču paaudzēm. Ja tātad šī dvēseles dzīve izveido slimas aknas, ja tā satver aknu substanci, vai atrod fiziskajā un ēteriskajā miesā iedzimto slimīgumu un tādēļ cilvēkam rodas slimības sajūta, tad mums ir darīšana ar saslimšanu. Līdzīgi jebkurš cits orgāns vai orgānu komplekss var būt nepareizi ieslēgts tajā, kas nolaižas no dvēseliski-garīgā kosmosa. Un tikai kad ir izveidojusies saikne starp to, kas nolaižas, un to, kas ir iedzimts, kad ir izveidojies šis dvēseliski-ķermeniskais [organisms], tad rodas – gan vairāk kā spoguļattēls – tas, ko mēs saucam par savu dvēseles dzīvi un kas parasti tiek novērots kā domāšana, jušana un griba (violets). Šī domāšana, jušana un griba vispār ir tikai spoguļtēli, tik tiešām spoguļtēli, kuri izdziest, kad mēs iemiegam. Īstā pastāvīgā dvēseles dzīve, kas nolaižas lejā, iet cauri atkārtotajām Zemes dzīvēm un “sēž” miesas organizācijā iekšā. Un kā tā tur sēž?

6. Vispirms aplūkosim cilvēku pēc viņa trīs locekļiem: nervu sistēmas, ritmiskās sistēmas un locekļu-vielmaiņas sistēmas. Iedomāsimies nervu-maņu sistēmu, kas galvenokārt – bet tas tikai shematiski – ir lokalizēta galvā. Tādēļ, runājot par nervu-maņu sistēmu, mēs runājam par galvas sistēmu. To mēs vēl labāk varam redzēt pie bērna, jo viņa nervu sistēmas uzbūves daļa izriet no galvas un no turienes iedarbojas uz visu organismu. Šī nervu-maņu sistēma ir lokalizēta galvā. Tā ir sintētiska sistēma.

¹ Skat. lekcijas beigās.

7. Tā ir sintētiska. Ko es ar to domāju? Tā satver visas organismā norisinošās darbības kopā. Redziet, galva noteiktā ziņā satur sevī visu cilvēku. Ja runā par aknu darbību – un īstenībā būtu jārunā tikai par aknu darbību; tas, ko es redzu kā aknas, ir fiksēts aknu process – tāpat šī aknu darbība dabiskā kārtā ir meklējama pašā apakšējā ķermeņa daļā. Taču katrai šādai funkcionālajai kopsakarībai atbilst darbība cilvēka galvā. Ja es to uzzīmēšu shematiski (attēlā pa labi), tad ir tā: šeit ir aknu darbība, un tai atbilst kaut kāda darbība cilvēka galvā jeb smadzenēs. Apakšējā ķermeņa daļā aknas ir samērā atdalītas no citiem orgāniem, no nierēm, kuņģa utt. savukārt smadzenēs viss plūst kopā, te aknu darbība saplūst kopā ar citām darbībām, tā ka galva ir liela visa tā apvienotāja, kas notiek organismā. Ar šo sintētisko darbību tiek realizēts noārdīšanas process. Substanciālais elements izkrīt ārā.

8. Ja mums galvā notiek sintētisks process, tad visā pārējā organismā, it sevišķi vielmaiņas-locekļu sistēmā notiek analītisks process. Te viss tiek turēts atsevišķi, pretēji galvai viss tiek turēts atsevišķi. Kamēr galvā nieru darbība notiek kopā ar zarnu darbību, pārējā organismā viss ir atsevišķi, tā ka, ja mēs arī tālāk zīmējam shematiski, manis pēc, aknu darbību, kuņģa darbību, mēs varam teikt, ka šeit tās darbojas atsevišķi; savukārt galvā tās saplūst kopā, viss saplūst kopā, tur viss sintezējas. Bet šī kopā saplūšana – vienlaicīgi ar nepārtrauktu substances izkrišanu, līdzīgi lietum –, šī sintētiskā darbība galvā ir pamatā visai domāšanas darbībai. Lai cilvēks varētu domāt, lai viņš varētu darboties tieši kā cilvēks, tam, kas nāk no garīgi-dvēseliskās jomas, galvas virzienā jāsavaglabā apkopojošā funkcija un tādejādi sintētiski jāsakārto iedzimtā substance. Tad sintētiski sakārtotajā iedzimtības substancē var redzēt spoguli. Līdz ar to mēs varam vērot sekojošo: Kad galva, nākot lejā, organizē sintētiski, tad tā kļūst par spoguļi un tajā atspoguļojas ār pasaule, kas savukārt padara iespējamu domāšanu, ko mēs parasti novērojam. Tāpat mums jāatšķir divas domāšanas funkcijas: to, kas ir aiz uztveramā un kas uzbūvē smadzenes – šī ir paliekoša, un otra domāšanas funkcija, kas nav nekas īsts, kā tikai atspoguļojums un katru reizi, kad cilvēks iemieg, tas tiek izdzēsts un pazūd, ja viņš to nepārdomā.

9. Cita tā daļa, kas nolaižas no garīgi-dvēseliskās jomas, būvē analītiski vielmaiņas – locekļu sistēmu, būvē atsevišķus orgānus, kuriem ir savas, skaidri atšķiramas kontūras. Ja mēs tagad aplūkosim visu ķermeni ar tā skaidri atšķiramajiem orgāniem, tad mēs redzēsim tur aknas, plaušas, sirdi utt., ar kuriem ir saistīta arī vielmaiņas-locekļu sistēma; ritmisko sistēmu nevar redzēt, bet viss, kas ir aizpildīts ar fizisko substanci, pieder pie vielmaiņas-locekļu sistēmas, arī tas, kas ir redzams smadzenēs, ir vielmaiņa. Un visi šie analītiski uzbūvētie orgāni veido pamatu cilvēka gribas dzīvei, kā sintētiskā darbība ir domāšanas pamatā. Tāpat visi orgāni veido pamatu gribas dzīvei.

10. Tagad aplūkosim sekojošo: Iedomāsimies kādu jau diezgan pieaugušu cilvēku un paskatīsimies, kas ar viņu ir noticis viņa dzīves gaitā? Varbūt viņš ir kļuvis septiņu gadu vecs un saņēmis otros zobus. Tad viņš ir nodzīvojis četrpadsmit gadus un sasniedzis dziumbriedumu. Tad viņš ir kļuvis 21 gadu vecs un līdz ar to sasniedzis savas dvēseles dzī-

ves konsolidāciju. Ja mēs vispār gribam saprast bērna attīstību, mums ir jāzina atšķirība starp ķermeni, kas cilvēkam ir tad, kad viņš ir paveicis zobu maiņu, un tādu, kurā bērns dzīvo kamēr zobu maiņa vēl nav notikusi. Tas, par ko liecina sevišķi uzkrītoši piemēri, īstenībā notiek pastāvīgi. Ķermenis ik pēc gada tiek aizvietots. Mēs nemitīgi izstumjam ārā kaut ko no sava ķermeņa, mūsos pastāvīgi darbojas centrifugāla straume, kas izstumj ķermeni. Tas ved pie tā, ka ķermenis patiešām ik pēc septiņiem-astoņiem gadiem tiek kārtīgi atjaunots.

11. Redziet, šī atjaunošana ir pavisam īpaši svarīga ap zobu maiņu, ap septīto dzīves gadu. Kāpēc? Tādēļ, ka ķermenis kurā cilvēks dzīvo kopš dzimšanas līdz zobu maiņai, ir zināmā mērā tikai modelis, kuru mēs pārņemam no ārpuses, no mūsu vecākiem. Tas ir modelis, kas satur iedzimtos spēkus, un tā uzbūvē piedalās arī citi priekšteči. Un tagad mēs pirmo septiņu gadu gaitā šo ķermeni atstumjam. Un kas ir tagad? Tagad rodas pavisam jauns ķermenis kuru cilvēks nēsā sev virsū pēc zobu maiņas, un tas vairs nav iedzimto spēku uzbūvēts. Tas tiek uzbūvēts vienīgi ar garīgi-dvēseliskiem spēkiem, kuri nolaižas lejā. Tā ka cilvēks lieto savu iedzimto ķermeni tikai līdz zobu maiņai, un, kamēr viņš to atstumj, viņš no savas individualitātes uzbūvē sev jaunu ķermeni. Tātad īstenībā mūsu pašu ķermenis mums ir tikai kopš zobu maiņas. Un tas notiek tādejādi, ka iedzimtais ķermenis tiek izmantots kā modelis, un atkarībā no tā, vai cilvēka garīgi-dvēseliskā dzīve ir stipra vai vāja, šiem garīgi-dvēseliskajiem spēkiem klāsies vieglāk vai grūtāk, lai veidojot jauno ķermeni piešķirtu tam individuālu formu. Ja individualitāte ir pārāk vāja, tad tai jāpakļaujas iedzimtības spēkiem, un otrais ķermenis jāveido līdzīgs vecāku izveidotajam.

12. Tātad tas, ko parasti apgalvo iedzimtības teorija, ir blēņas (*Kohl*-kāposts). Tajā parasti tiek pieņemts, ka augšanas likumi, kuri bērnam darbojas pirms zobu maiņas, vienkārši turpina darboties tāpat arī pēc tam, vēlākajā dzīvē. Bet īstenībā iedzimtie spēki darbojas ne ilgāk, kā līdz zobu maiņai. Un tad individualitāte tos piesavinās un veido otro ķermeni.

13. Mums pie bērna pirmām kārtām jāatšķir iedzimtais ķermenis no tā, kas parādās kā no tā izrietošais individuālais ķermenis. Individuālais ķermenis veidojas pakāpeniski, to var nosaukt par patieso cilvēka personības ķermeni. Redziet, tagad, vecumā starp septīto un četrpadsmito dzīves gadu, cilvēkam ir jāveic vissmagākais darbs, uz kādu vien viņa individualitāte ir spējīga. Un tad ir jāskatās, vai tā uzvarēs iedzimtības spēkus. Ja tas izdosies, tad, ejot cauri zobu maiņai, bērns ļaus manīt, ka izstrādājas no iedzimtības spēkiem, vai arī – un to mēs varam ļoti skaidri ievērot un tādēļ kā audzinātājiem mums jāpievērš tam uzmanība – individualitāte pilnībā pakļaujas iedzimtības spēkiem, kuri ir izveidojuši modeli. Šādā gadījumā iedzimtā līdzība vecākiem vienkārši turpināsies arī pēc septītā gada sasniegšanas. Tas ir atkarīgs no individualitātes, nevis no iedzimtības spēkiem. Ja man kā gleznotājam kāds noliek kaut ko priekšā atdarināšanai, taču gleznojot es to stipri izmainu, tad es nevaru teikt, ka manu gleznu ir radījis tas, kurš man to piedāvāja; tieši tikpat maz mēs varam teikt, ka tas, ko mēs lietojam kā savu ķermeni, pēc septītā dzīves gada, ir tas pats, ko mēs esam saņēmuši mantojumā. Mums jāprot šādos jautājumos orientēties un jāzina, cik spēcīgi vienā vai otrā gadījumā individualitāte darbojas.

14. Tagad cilvēks starp septīto un četrpadsmito gadu iet cauri augšanas un tapšanas procesam, kurā viņa individualitāte izpaužas iespējami stipri. Pateicoties tam, šajā laikā viņš ir relatīvi noslēgts no ārējās pasaules. Tieši šajā laikā ir iespējams ievērot brīnišķīgo individualitātes atraisīšanos. Bet ja cilvēks šo attīstību turpinātu un ja viņš tikai ar to, ko atraisījis šajā laikā, ieietu vēlākajā dzīvē, tad viņš būtu šausmīgi neiecietīga, visu noraidoša būtne, trula iepretī ārējai pasaulei. Taču šajā laikā viņš jau būvē sev trešo ķermeni, kas iznāk priekšplānā līdz ar dzimumbriedumu. Tas, savukārt, tiek uzbūvēts ņemot vērā fiziski uztveramās vides spēkus. Tas, kas šajā laikā parādās kā attiecības starp dzimumiem, nebūt nav viss. Tas, ka šo attiecību nozīme tiek pārspīlēta, ir tikai materiālistisko uzskatu sekas. Īstenībā visas attiecības ar ārpasauli, kuras parādās līdz ar dzimumbriedumu, principā ir vienvēidīgas. Tādēļ pareizāk būtu runāt par Zemes briedumu, nevis par dzimumbriedumu, un ar Zemes briedumu jāsaprot maņu briedums, elpošanas briedums, un viena no apakšnodalām varētu saukties arī dzimumbriedums. Tāda patiešām ir faktiskā situācija. Kad cilvēks sasniedz Zemes briedumu, viņš atkal ieņem sevī svešo, tad viņš apgūst spēju nepalikt trulam pret savu vidi. Viņš ir spējīgs ļaut apkārtni sevī iespaidot. Līdz šim viņš nebija jūtīgs pret citu dzimumu, bet arī pret pārējo vidi. Tātad šeit cilvēks veido savu trešo miesu, kas darbojas līdz pat divdesmito gadu sākumam.

15. Tas, kas ir nolaidies lejā no garīgās pasaules, jau ir atradis savas beigas. Tas ir darbojies pirmajos septiņos gados līdz zobu maiņai un tad arī līdz divdesmitiem gadiem. Tas jau ir iestrādājies cilvēka orgānos un veicinājis individualitātes sagatavošanu Zemes dzīvei. Un ja tagad parādās kaut kāda novirze no normālās dvēseles attīstības, kas atspoguļojas orgānu uzbūvē un kas bija vērojama visas attīstības gaitā, tad patiešām var runāt par kādu dvēselisku novirzi no normas. Bet ja cilvēks nodzīvo divdesmit vienu gadu un viņa aknās vai kādā citā orgānā parādās kāda anormalitāte, tad šis orgāns ir jau kļuvis pietiekami patstāvīgs un atraisījies, tā ka dvēseliskais gribas elements var izturēties neatkarīgi no tā. Tas ir jo mazāk iespējams, jo tālāk atskatās uz bērna dzīvi. Pieaugušiem cilvēkiem dvēseles dzīve ir samērā patstāvīga, tādēļ ka viņa orgāni jau ir uzņēmuši noteiktu virzienu, tādēļ to saslimšana neiedarbojas pārāk stipri uz dvēseles dzīvi, un to var ārstēt kā orgāna slimību. Bērnā viss vēl darbojas kopā; slims orgāns iedarbojas arī uz dvēseles dzīvi, ļoti intensīvi.

16. Redziet, mūsdienu slimības, kuras pašreizējā patoloģija parasti diagnosticē, ir rupjākas slimības. Smalkākas slimības histoloģijai nav īsti pieejamas. Tās norisinās šķidrā elementā, kas caurstrāvo orgānus, piemēram, aknu šķidrumā, vai pat gāzveidīgā elementā, kas caurstrāvo aknas. Arī orgānus caurstrāvojošam siltuma elementam ir pavisam īpaša nozīme cilvēka dvēseles dzīvē.

17. Tātad aplūkojot bērna organismu, ja runa ir par kādu gribas defektu, pirmām kārtām ir jājautā: ar kādu orgānu, ar kādu orgāna deģenerāciju [deformāciju], ar kādu orgāna slimību dotais gribas defekts ir saistīts? Šis ir svarīgs jautājums.

18. Domāšanas defektam nav tik liela nozīme. Lielākā defektu daļa ir gribas defekti, jo, ja arī jūsu domāšanā ir kāds defekts, jums uzmanīgi jāskatās, ciktāl šis domāšanas defekts ir gribas defekts. Ja jūs domājat pārāk ātri, vai pārāk lēni, tad pašas domas var būt pilnīgi pareizas, runa ir tikai par to, ka gribai, kas domas savieno, piemīt kāds defekts. Ir jāskatās, kādā mērā tur piedalās griba. Īstenībā jūs varat konstatēt kādu domāšanas defektu tikai tad, ja domu deformācija parādās neatkarīgi no gribas, piemēram, maldīgos maņu iespaidos. Veidojot attiecības ar ārējo pasauli, tie iestājas pilnīgi neapzināti, un tad pats priekšstata tēls ir neregulārs. Vai arī mums ir kaut kas līdzīgs uzmācīgiem priekšstatiem, un tas fakts, ka tie rodas piespiedkārtā, izceļ tos no gribas [darbības jomas]. Bet pirmām kārtām jābūt uzmanīgiem pret to, vai mums ir darīšana ar gribas, vai ar domāšanas defektu. Domāšanas defekti lielākoties pieder īpašai dziedniecības jomai. Nepilnīgi attīstīto bērnu audzināšanā mums ir darīšana galvenokārt ar gribas defektiem.

19. Tagad padomājiet, kā visa cilvēka būtne piedalās viņa attīstībā. Jūs varat to novērtēt pēc tā, kas šeit jau tika pateikts par cilvēka attīstību. Paņemiet tikai pirmos septiņus gadus. Te mēs varam satikt iedzimtus defektus. Ir svarīgi pievērst tiem uzmanību. Bet šādus iedzimtos defektus nedrīkst aplūkot kā kaut ko šausmīgu, kā to dara mūsdienu zinātne. Tie taču mums netiek nejauši, bet gan kā karmiska nepieciešamība. Mēs izvēlamies ķermeni, kas paaudžu gaitā ir bijis defektīvs, katrā ziņā mēs to darām garīgajā pasaulē, nezināšanas dēļ. Tātad, kur parādās defektīvie iedzimtie spēki, tur pirms ieņemšanas pietrūka zināšanu par cilvēka organizāciju. Ir tā, ka, pirms laistos uz Zemes, dvēselei ir ļoti precīzi jāpazīst cilvēciskais organisms, citādi pirmajos septiņos gados tā nevar tajā pareizi ienākt un to pareizi pārveidot. Un zināšanas, ko [normālā kārtā] starp nāvi un jaunu piedzimšanu dvēsele iegūst par iekšējo organizāciju, ir kaut kas absolūti nesamērojams ar to nieku, ko šodien māca mūsdienu fizioloģija un histoloģija. Būtībā tas nav nekas. Savukārt zināšanas, kuras ir apgūtas garīgajā pasaulē, pēc dzimšanas iegrimst ķermenī un tiek aizmirstas. Tādēļ tās nevēršas caur maņām pie ārējās pasaules. Šīs zināšanas ir kaut kas neiedomājami liels. Bet šīs zināšanas tiek iedragātas, ja mēs Zemes dzīvē neattīstām nekādu interesi par savu apkārtni, vai mums šīs intereses izrādīšana tiek kaut kādā veidā apgrūtināta. Iedomājieties kādu civilizētu laikmetu, kurā cilvēki tiek ieskundēti telpās, kur viņiem jāuzturas no rīta līdz vakaram, tā ka viņiem nevar rasties nekāda interese par ārējo pasauli. Kā šāda civilizācija iedarbojas? Tā atslēdz cilvēka izziņu no ārpuspasaules. Un kad šāds, no dzīves izolētais cilvēks iet cauri nāvei, viņš ienes garīgajā pasaulē maz priekšnosacījumu, lai šajā garīgajā pasaulē, kas satur sevī visu, iepazītu un uzņemtu cilvēcisko organismu, tad šāds cilvēks, nonāk uz Zemes ar mazākām zināšanām, nekā tāds, kurš spēja brīvāk raudzīties apkārtējā pasaulē.

20. Cits noslēpums ir šis: Jūs ejat cauri pasaulei. Tagad, kamēr jūs tā ejat cauri pasaulei, piemēram, vienu dienu, jūs domājat, ka tas ir kaut kas nenozīmīgs. Tas arī ir kaut kas nenozīmīgs parastai apziņai, taču tas nav nenozīmīgs attiecībā uz to, ko parastajā apziņā veido zemapziņa. Jo, ja jūs kaut vai tikai vienu dienu ejat cauri pasaulei un uzmanīgi to aplūkojat, tad tas jau ir priekšnosacījums cilvēka iekšējās būtības izziņai. Ārpusaule Zemes dzīvē ir garīgā iekšpasaule ārpus Zemes dzīves. Un mēs runāsim par to, ko mūsu civilizācija

šajā ziņā paveic un kādēļ parādās mazvērtīgi bērni. Cilvēki, kuri šodien dzīvo izolēti no pasaules, visi reiz [nākamajā dzīvē] nāks lejā nepazīstot cilvēcisko organismu, un viņi izvēlēsies sev priekštečus, kuri citādi paliktu neauglīgi. Tieši tie cilvēki tiks izvēlēti, kuri sagādās sliktus ķermeņus, kamēr tie, kuri varētu sagādāt labus ķermeņus, paliks sterili. Patiesi no visa laikmeta attīstības ir atkarīgs, kā nākot lejā sevi uzbūvēs nākamā paaudze. Un kad mēs aplūkojam kādu bērnu, mums ir jāredz, kas viņā dzīvo no iepriekšējās Zemes dzīves. Ir jāsaprot, kādēļ viņš sev izvēlas orgānus, kuri iedzimto spēku dēļ ir slimīgi, un savukārt, kāpēc viņš caur nepilnīgi attīstīto individualitāti iestrādājas šajā ķermenī.

21. Padomājiet, kādas iespējas viņam ir līdz zobu maiņai, jo ne jau vienmēr tas, kas nonāk lejā, ir pilnībā adekvāts tam, ko viņš šeit atrod. Tad ir iespējams, ka, piemēram, bērnam ir labs modelis ar labi izveidotām aknām. Taču tādēļ, ka individualitāte nav spējīga saprast, kāds tas ir iekšēji, tad otrajā dzīves posmā tas netiks pilnībā atveidots, un tas ir cēlonis ļoti nozīmīgam gribas defektam. Tieši tad, kad mums ir darīšana ar piemēru, kad aknu modelis tiek atveidots (atdarināts) nepilnīgi, rodas gribas defekts, kas izpaužas tādejādi, ka bērns grib, bet viņš nepāriet pie savas gribas pielietošanas, gribēšana iestrēgst domās. Un bērns tūlīt sāk gribēt kaut ko citu, ja viņš ir kaut ko iesācis darīt, bet viņa griba ir iestrēgusi, griba "uzkārās". Jo problēma pastāv tajā, ka aknas ir ne tikai cilvēka orgāns, ko apraksta mūsdienu fizioloģija, tās ir visizcilākā ziņā tas orgāns, kas iedrošina cilvēku patiesi īstenot izdomāto darbību. Tātad, ja es kā cilvēks esmu tā organizēts, ka redzot, ka tramvajs brauc prom, un zinot, ka man ar to jābrauc uz Bāzeli – ir tādi cilvēki -, un es jau esmu klāt, bet pēdējā mirklī nespēju iekāpt šajā tramvajā, kaut kas attur mani no tā, es netieku iekāpt! Redziet, kaut kas tāds atklājas dažreiz visai īpatnējā veidā, kad griba it kā aizķeras. Bet kad kaut kas tāds notiek, tad te mums vienmēr ir darīšana ar smalku aknu defektu. Aknas vienmēr ļauj izdomāto ideju pārvērst ar locekļiem īstenotajos darbos. Un ikvienam orgānam ir uzdevums kaut ko pastarpināt, ļaut kaut kam īstenoties.

22. Man stāstīja, ka vienam jaunam cilvēkam patiešām bija šī slimība, proti, kad viņš tuvojās tramvaja vagonam, viņš pēkšņi apstājās un tajā neiekāpa. Nevienš nezināja, kādēļ viņš neiekāpa. Kas tad viņam bija par vainu? Ļoti sarežģīta lieta. Šī jaunā cilvēka tēvs bija filozofs. Viņš visai īpatnējā veidā iedalīja dvēseles spējas: viņš atzina, ka cilvēks var veidot priekšstatus, spriedumus, just simpātiju un antipātiju, bet nepieskaitīja pie dvēseles spēkiem gribu. Griba izkrita no viņa dvēseles spēku uzskaites. Runājot par dvēseles spēkiem, viņš nekad neminēja gribu. Viņš gribēja būt godīgs un tādēļ uzskaitīja tikai to, ko atrada savā apziņā. Un tā viņš noveda šo lietu tik tālu, ka pavisam dabiski viņam par gribu nebija nekāda priekšstata. Un tagad samērā vēlā vecumā viņš dabūja dēlu. Viņš, tēvs, pateicoties mūžīgai nedomāšanai par gribu, ieaudzēja savās aknās tendenci subjektīvos nodomus nenovest līdz realizācijai. Dēlam tas parādījās kā slimība. Un te jūs varat redzēt arī to, kādēļ šī dēla individualitāte izvēlējās šo tēvu: Tādēļ, ka viņa neko nevarēja iesākt ar aknu iekšējo organizāciju. Viņa izvēlējās sev ķermeņa konstitūciju, kurā nebija jāņemtas ar aknām. Jo viņa aknām trūka šī funkcija, kuru šī individualitāte nav atnesusi līdzī no garīgās pasaules. Tādejādi jūs redzat, ka mums visai īpatnējā veidā jāieskatās bērna iekšējā dzīvē, arī karmā,

ja mēs gribam šo bērnu saprast. Lūk, šo es gribēju reiz pateikt, un rīt šajā pat laikā turpināsim tālāk.

